

Susan KRELLER: Sloni nejsou vidět

The elephant in the room (anglické úsloví): velké téma, jehož si je každý vědom, o němž se ale – ať ze strachu, či pohodlnosti – nemluví.

1.

Věc, která se stala v modrém domě, měla za následek spoustu ošklivých pohledů a příjezd mého otce. Pohledy zůstaly až do konce prázdnin, ale táta už po dvou hodinách zase odcestoval. Byla bych ráda, kdyby tady zůstal déle, kdybych se od něj třeba po čase dozvěděla, že to špatné, co jsem udělala, ve skutečnosti vůbec nebylo tak špatné, anebo jen trochu, skoro správné. Jenže v zahradě mých prarodičů ho napadla jediná věc – totiž jestli to prosím pěkně nešlo jinak.

Když se takhle zeptal, míchala babička kávu tak dlouho, až vychladla, zatímco děda si usilovně četl v Barenburském týdeníku. Na zadní straně stálo: *Chladné vlhko láká mladé i staré a Alfred Esser se stal novým šéfem hasičského sboru*, a když se člověk dobře podíval, stálo tam ještě, že můj děda se chvěje, nadpisy se kymácely jako větve hrušně při síle větru pět, akorát že toho odpoledne nebylo větrno, slunce nás zamáčklo do zahradních židlí a na obloze se bělaly jen dva tři pruhy za letadly, malé škrábance v laku střechy parného dne.

A když babička zamíchala kávu nejmíň po padesáté a všimla si, že míchání v hrnku už nevěříme, přestala, a s bolestným výrazem ve tváři pravila, že už nikdy nemůže na rehabilitační cvičení ani vkročit, to je jasné, poněvadž o tom všichni budou mluvit, Sigrun, Trautička, dokonce i Hilda, kterou vždycky brávala autem. A ona přitom za svou vnučku přece nemůže, že. Dědovy noviny přikývly a táta cosi zabručel, rozuměla jsem jen slovům „třináct“ a „dost stará“ a nejradši bych si ulevila nějakou nadávkou. Ale řekla jsem jen, jak dlouho tu ještě zůstaneš, a táta radši neodpověděl - už jsem zas skoro pryč.

2.

- Jdi za ostatními.
- Nikdo se mnou nemluví, babi.
- Ani Robert Bauerů?
- Ne.
- Neříkají nic?
- Neříkají vůbec nic. Jen tak tam stojím. A pak zas můžu jít.
- Ani Robert?

Ukázku z knihy Susan Kreller „Elefanten sieht man nicht“ (str. 8-25) přeložila Hana Linhartová. Překlad vznikl v rámci projektu Goethe-Institutu **Pěkně od začátku**. 1

© 2012 Carlsen Verlag Hamburg. Veškerá práva vyhrazena.

<http://www.goethe.de/cesko/pekneodzacatku>

- Hm.
- Ani ostatní? Co se vždycky scházejí u starého stromu? Co to vlastně je, javor?
- Babi.
- Tak ani tihle. No tak zajdi za Trautičkou, bude mít radost.
- Je jí skoro sedmdesát, co tam? Platan to byl.
- Tak se jdi koupat.
- Nejdu se koupat. Když je člověk sám, všichni čumí.
- Tak jdi za Trautičkou, ta čumět nebude.
- Je napůl slepá, tak proto.
- Mášo!
- Babi.

Barenburg je nejnudnější město na světě. A i když jsem v životě viděla měst teprve pár, jsem si jistá, že to je pravda. Nejvíc to platí o čtvrti, kde bydlí děda s babičkou, od smrti mojí mámy před sedmi lety tam musím trávit letní prázdniny. Cesty před domky obloženými kabřincem jsou řádně zametené, bez plevele a skoro bez lidí. Když člověk jako já pochází z velkoměsta, má občas pocit, že mu těsně před nosem ujelo metro a on teď stojí docela sám na nástupišti. Když tady někoho aspoň zahlédnu, pak ten někdo zrovna myje auto, má namířeno do nějakého spolku nebo okopává v něm předzahrádce hortensie.

Ahoj, Mášo!

Co dělá škola?

Lidi jsem tu prostě potkávala jen málokdy, a když, tak staré. Měli brýle se zabarvenými skly a bílé chloupky na červencově opálených pažích, rodin s dětmi tu žilo jen málo. Tihle lidé tady buď bydleli odjakživa, nebo se sem přistěhovali teprve v posledních letech a moc se s nimi nepočítalo. Každopádně takový to na mě dělalo dojem, když o nich babička mluvila s přítelkyněmi. Ale počítalo se s ostatními. S těmi, co tu bydleli už odjakživa. Ale poněvadž je skoro nikdy nebylo vidět, počítalo se s nimi jen potichu.

Tak tady bylo veliké ticho.

Bez hlesu.

V téhle čtvrti byl takový klid, že mi ticho divoce bušilo do uší, ačkoliv přesně vzato tu ticho nebylo, poněvadž se pokaždé našel někdo, kdo sekal trávu, jezdil sekačkou sem a tam, ovšem ne v neděli. A tak jsem tu stála, vmáčknutá do toho ticha sekaček, neměla jsem co na práci a patřil mi všechen čas na světě.

Ukázku z knihy Susan Kreller „Elefanten sieht man nicht“ (str. 8-25) přeložila Hana Linhartová. Překlad vznikl v rámci projektu Goethe-Institutu **Pěkně od začátku**. 2

© 2012 Carlsen Verlag Hamburg. Veškerá práva vyhrazena.

<http://www.goethe.de/cesko/pekneodzacatku>

Zpočátku jsem k prarodičům jezdila ráda, líbily se mi parky s hřišti a malé výlety na kolech, dokonce i grilování se sousedy a sušenky na koupališti.

Ale teď.

Teď bylo všechno jinak.

Mohla jsem si samozřejmě číst nebo psát kamarádkám, co zůstaly doma. Ale někdy to prostě nejde. Když si chci číst, písmena se rozpíjejí, dokonce i ty, co jsem ještě ani nenapsala, pak někde jen tak čučím, na papír, na mouchu na stěně nebo na kuchyňské hodiny k ničemu, co vůbec nepovažují za nutné pohnout ručičkami.

Jednoduše tu není nikdo, s kým by se dalo něco podniknout. Staří jsou moc staří, mladí moc mladí, a všichni mezitím a v mém věku se mnou nechtějí mít nic společného. Nemají pro to žádný konkrétní důvod – nebo přece? Když se moji vrstevníci, co bydleli poblíž mých prarodičů, sešli u starého platanu nebo před supermarketem, neposlali mě sice pryč, ale ani si mě nevšíмали. To proto, že jsem nebyla jednou z nich. Nebyla jsem přivandrovalec. Byla jsem s tímhle místem svázaná šest týdnů, ale jak, to nebylo nikomu jasné, a nejmíň mně samotné.

Přesto jsem bývala celé dny venku, poněvadž doma u prarodičů nebylo nic, vůbec nic, dokonce ani zrno prachu. A když říkám venku, tak mám na mysli dvě místa. Jednak modrý dům, ale o tom budu vyprávět později, a jednak hřiště na okraji čtvrti. Tvořil ho především písek, tuny písku, do nichž se bořilo pár věcí na hraní; houpačky, prolézačky, kolotoč. Pokaždé, když jsem byla na hřišti, a já tam byla opravdu skoro pořád – tedy pokaždé, když jsem byla na hřišti, jsem se sluchátky a empétrojkou seděla v malém dřevěném hradě a poslouchala hudbu, zatímco čtyřletí caparti vrávali po provazovém mostě ke skluzavce a nechávali mě samotnou.

Určitě existovaly podnětnější věci, ale nebylo to tu zas tak špatné. Z dřevěného hradu jsem pozorovala matky a jejich ustarané pošilhávání, když se děti zmocnily cizích báboviček. Dívala jsem se na rodiče, co kouřili a telefonovali na okraji pískoviště, zatímco jejich děti si do pusy poklidně cpaly písek a z mého dřevěného hradu nespady jen proto, že jsem se pokaždé posadila speciálně na ono nebezpečné místo bez zábradlí. Nebylo to sice nic úžasného, ale aspoň něco. A víc se tu toho prostě čekat nedalo. Jasně, že jsem na hřiště byla moc stará. Byla jsem o pár dětských životů starší než pravidelní uživatelé tohoto jediného hlučícího ostrova v širokém okolí, a babička se za mě styděla kvůli tomu, že sem chodívám tak často. Chodit ve třinácti na hřiště, to byla jasná prohra. Mášo! V tvém věku! Ale tak to prostě bylo, sedávala jsem tu, v tomhle věku, pozorovala, jak se

Ukázku z knihy Susan Kreller „Elefanten sieht man nicht“ (str. 8-25) přeložila Hana Linhartová. Překlad vznikl v rámci projektu Goethe-Institutu **Pěkně od začátku**. 3

© 2012 Carlsen Verlag Hamburg. Veškerá práva vyhrazena.

<http://www.goethe.de/cesko/pekneodzacatku>

hodiny pomalu plíží po písku, až jsem tady první prázdninovou neděli, krátce před obědem, na který bylo stejně příliš horko, poznala Julii a Maxe.

3.

Julie a Max Brandnerovi byli jediní, komu bylo míň než sedmdesát, a přesto se mnou mluvili. Přitom si se slovy dávali načas a dlouho neříkali vůbec nic. Na začátku, to ještě nebyli ani Julie a Max. Na začátku byla Julie holka a Max kluk, víc se na nich poznat nedalo.

Toho dne, kdy na hřišti poprvé zazářila dívka ve žlutém pulovru, se počasí pořád měnilo mezi mocnými přivaly deště a pálicím slunečním žářem, jako by se nedokázalo rozhodnout. A protože jsem seděla v dřevěném hradu a nad hlavou měla střechu, připadali mi oba v pořádku, déšť bubnoval o zem kolem mě a i před sluncem jsem tu byla schovaná.

Na začátku jsem si těch dvou ani moc nevšimla. Na žlutou holčičí skvrnu, co se pomalu pohybovala po písku doprovázena funicí tlustou skvrnou, jsem zapomněla, jen co jsem je vůbec vzala pořádně na vědomí. Viděla jsem jen déšť, byl světlý, voněl pískem a asfaltem a tím mizerným městem. A nejspíš bych je přehlížela i dál, ale pak ta holka nečekaně vylezla na můj hrad a kluk se posadil na kolotoč a divoce se točil v dešti, co na něj zprudka dopadal. Holka se posadila vedle mě a já se tvářila, jako že ji nevidím, pustila jsem si hudbu hlasitěji a soustředila jsem se na déšť a na kluka na kolotoči, byl úplně promočený a občas dostával záchvaty vzteku. Byl hrozně tlustý, břicho se mu natřásalo jako dvě velké pneumatiky nad kalhotami, z nichž crčelo, a já si dovedla moc dobře představit, jak vypadá na třídní fotce, vzteklý a silný a přesto se tváří, jako by se omlouval za všechno zlo na světě.

Holka na mě civěla. Viděla jsem to koutkem oka a ten pohled, co byl na kůži doslova cítit, se mi vůbec nelíbil. Déšť dál dopadal na stříšku, i přes hudbu jsem slyšela kapky. A možná mě zneklidňoval právě ten déšť, takže jsem najednou odložila sluchátka, otočila se k té holce a pohlédla jí přímo do tváře.

To byla tvář!

Moc hezká, ze všeho nejdřív jsem pocítila závist, závist na tak pěkný obličej. Představila jsem si ho ve škole, vesele obklopený jinými obličejí, samé kamarádky, společné přestávky na dvoře a první milostné dopisy; představila jsem si, jak oblíbený ve škole je, vůbec ne neviditelný. Ta

Ukázku z knihy Susan Kreller „Elefanten sieht man nicht“ (str. 8-25) přeložila Hana Linhartová. Překlad vznikl v rámci projektu Goethe-Institutu **Pěkně od začátku**. 4

© 2012 Carlsen Verlag Hamburg. Veškerá práva vyhrazena.

<http://www.goethe.de/cesko/pekneodzacatku>

holka měla dlouhé hnědé vlasy a zelené oči se zlatou skvrnkou. Na nose jí naskákalo nanejvýš pět pih, nos s pěti pihami byl malý a jeho špička ukazovala vzhůru, přesně jak měla, takže rodiče tohohle nosu a všichni příbuzní, kamarádky a pisatelé milostných dopisů z něj určitě byli nadšení. Z mého nosu ještě nikdy nikdo nadšený nebyl. Dal se popsat tisíci slovy, ale taky se mohlo říct, že je velký a křivý, hotovo.

Skoba, brambora.

Máša ne, křivá tvář!

U některých lidí nejsou takové nosy nápadné, ale u mě ano, protože jsem malá. A taky mám pihy, je jich víc než pět, mnohem, mnohem víc. O barvě mé tváře se dá nejspíš říct, že je pihatá, a když se sečte všechno dohromady, nos a velikost a pihy, tak se se mnou sice dá podniknout krádež koní, ale vyhrát se mi nepodaří ani květináč. Tak to každopádně říkává moje babička. A i když se možná pletu a to s těmi koňmi jsem si vymyslela – tak průpovídka o květináči je na sto procent od ní.

- Blbej děšť, co.

-

- Ještě nikdy jsem tě tu neviděla. Tamhle ten, to je tvůj brácha?

-

- Přistěhovali jste se teprve teď někdy? Minulé léto jste tu nebyli.

-

- Aha.

-

- Proč nic neříkáš?

-

- Koukej, mlátí do deště. Vypadá, že se s ním chce poprat. Je to tvůj brácha nebo ne?

-

A jako by měl děšť těch zuřivých úderů dost, zničehonic přestal. S tak náhlou změnou nálady ale děti nepočítaly, hlavně kluk ne, poněvadž samým leknutím zabrzdil kolotoč a zůstal bez hnutí sedět, jako by člověk uschl dřív, když se nehýbe.

A ta žlutá holka s tváří jako dělanou na přestávky na dvoře, co měla celou dobu nad hlavou jen malý kousek stříšky, si najednou všimla něčeho, co já viděla už dávno. Levou stranu pulovru měla mokrou, žlutá na tom místě vypadala zeleně a unaveně. Nadzdvihla si ho a začalo mokré místo ždímat tak zoufale, že jsem se radši rychle podívala na tlustého kluka, teď se bavil se dvěma jinými dětmi, co se tu znenadání objevily. Ale ne, vůbec se

Ukázku z knihy Susan Kreller „Elefanten sieht man nicht“ (str. 8-25) přeložila Hana Linhartová. Překlad vznikl v rámci projektu Goethe-Institutu **Pěkně od začátku**. 5

© 2012 Carlsen Verlag Hamburg. Veškerá práva vyhrazena.

<http://www.goethe.de/cesko/pekneodzacatku>

s nimi nebavil, jenom děti mluvily, dívaly se na kluka a pokřikovaly slůně, slůně!

Svetr té holky vedle mě prostě ne a ne uschnout, tak si ho prudkým pohybem přetáhla přes hlavu, omylem stáhla i tričko pod ním a vtom se na pár vteřin objevilo její nahé břicho. Byla to náhoda, že jsem na ni zas pohlédla zrovna v tu chvíli, i když to byl vážně jen zlomek vteřiny. A když uplynul, stáhla si holka tričko polekaně dolů a jedním jediným pohybem ruky si tak schovala obrovské fialovohnědé fleky se žlutými okraji na břiše.

4.

Na světě je spousta možností, jak se někomu udělají modřiny, je jich víc než druhů čokolády nebo televizních programů, a kdybych si dala tu námahu a všechny možnosti popsal, tak by to vydalo na tlustou knihu. Modřiny vzniknou, když pedál kola narazí do holeně, nebo když do vás o velké přestávce strčí někdo, kdo chce být první v bufetu. Vzniknou, když spadnete v zimě na bruslích, nebo když jdete v noci do ledničky a cestou narazíte bokem do kuchyňského stolu, a vlastně nevím o žádném okamžiku v životě, kdy tyhle modré, zelené, žluté a hnědé modřiny nečíhají na ulici za příštím rohem.

Ale při prvním setkání s tou holkou na hřišti jsem si vůbec nedokázala představit, jak se tak obrovské modřiny můžou objevit na břiše, když přece obvykle bývají na docela jiné části těla. Možná ta holka skákala na koupališti z třímetrového prkna a nevšimla si, že ve vodě něco plave. Ale možná taky ležela pod jabloní a na břicho jí spadlo pár jablek, ačkoliv o tom jsem, upřímně řečeno, ještě nikdy neslyšela. Ale moc spokojená jsem s takovým vysvětlením nebyla, bylo tu něco jiného, co ta holka schovávala pod tričkem, a i když jsem o tom tenkrát ještě neměla ani tušení, cítila jsem, že to je něco neblahého.

Ale vědět, ne, vědět jsem to nemohla.

Přesto jsem na ty děti čekala.

Čekala jsem čtyři dny. Když jsem pak tu holku s klukem uviděla, bylo všechno jako poprvé. Holka se mlčky uvelebila na dřevěném hradě a kluk se bláznivě točil na kolotoči, tohle všechno tu už bylo, něco dalšího prosím. Ale poněvadž tentokrát nepršelo, nebyli jsme na hřišti jediní, i když mi to tak připadalo.

Tlustý kluk po chvíli seskočil z kolotoče a těžce dusal k hradu. Když dorazil, tak tu jednoduše akorát byl, nic jiného, a pokud si někdo myslí, že ti dva teď konečně promluvili, tak je bohužel na omylu. Mluvení obstarali ti

Ukázku z knihy Susan Kreller „Elefanten sieht man nicht“ (str. 8-25) přeložila Hana Linhartová. Překlad vznikl v rámci projektu Goethe-Institutu **Pěkně od začátku**. 6

© 2012 Carlsen Verlag Hamburg. Veškerá práva vyhrazena.

<http://www.goethe.de/cesko/pekneodzacatku>

samí kluci, co se tu zničehonic objevili už minule, hej, tlustochu, kolik toho sežere slon za den?

Nesršeli zrovna nápady, nezmohli se na víc než na slona. Kluk sebou lehce trhl, ale tvářil se, že je hluchý a zdálo se, že v tu chvíli není na světě nic důležitějšího, než zavrtat nehet ukazováku do kůlu skoro prázdného hradu.

Co má člověk dělat, když někdo někoho uráží a on se k tomu náhodou nachomýtně? Můj táta to kdysi zažil na vlastní kůži. Výrostci si v autobuse začali dobírat nějakou paní. Seděla sama na sedadle a na tváři měla oheň, celá její levá tvář byla rudá, a ti výrostci si pro ni vymysleli aspoň dvacet nadávek. Dál už to táta nedokázal vydržet. Vstal, posadil se přímo vedle té cizí paní a řekl, to je náhoda, ahoj, to jsem rád, že jsem tě potkal! Kluci s urážkami přestali, ale té ženě se to nelíbilo a obořila se na tátu, ať ji nechá na pokoji.

Domů dorazil táta toho večera rudý vzteky a trochu smutnější než jindy. Řekl mi, Mášo, nejlepší je nikomu nepomáhat, dobře si to pamatuj, nikdo o to nestojí. Bylo divné slyšet ho takhle mluvit, poněvadž točí dokumentární filmy, především o lidech, kteří naléhavě potřebují pomoc. Klukovi na hřišti nepomohl nikdo. A zatímco mu ze všech těch nadávek vstoupily slzy do očí, poněvadž nedokázal předstírat, že je hluchý, uslyšela jsem poprvé i hlas té holky. Opravdu jsem se lekla, poněvadž jsem s tím nepočítala, ale přesto, seděla přímo vedle mě a jasně a zřetelně řekla, hlavně mu nevykládej nic o slonech!

5

- O slonech, jak to myslíš?
- No o slonech. Jednou jsem se o to pokusila, ale nebylo to k ničemu. Tak to radši nezkoušej.
- A co jsi mu vykládala? Je to tvůj bratr, ne?
- Je to Max, je mu sedm. Jo, brácha.
- Aha. A co jsi mu vyprávěla?
- Chtěla jsem ho přesvědčit, že sloni jsou bezva. Že vůbec nemusí brečet, když mu tak říkají, poněvadž sloni jsou fakt chytří.
- To je přece skvělé!
- To vůbec není skvělé. Já mu totiž taky řekla, že sloni přesně vědí, kdy musí zemřít. Vědí to sloni v Africe, viděla jsem to jednou v televizi. Jdou pak do bažin, nějakou dobu počkají a pak jednoduše umřou.

A pak mi ta holka vyprávěla, že Max to taky jednou zkusil. No, prostě umřít.

Ukázku z knihy Susan Kreller „Elefanten sieht man nicht“ (str. 8-25) přeložila Hana Linhartová. Překlad vznikl v rámci projektu Goethe-Institutu **Pěkně od začátku**. 7

© 2012 Carlsen Verlag Hamburg. Veškerá práva vyhrazena.

<http://www.goethe.de/cesko/pekneodzacatku>